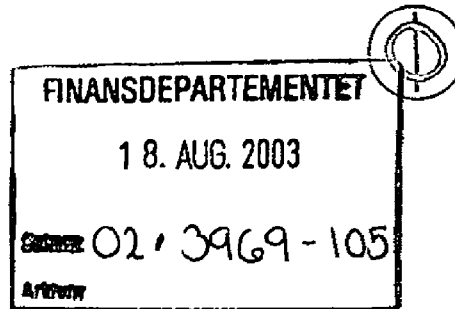

Finansdepartementet,
Postboks 8008 Dep.,
0030 Oslo

Tingvoll, 15.08.2003

Deres ref.: 02/369 Ø KnT

Høring av skisse til nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling – Nasjonal Agenda 21

Norsk senter for økologisk landbruk er positiv til at det blir utarbeidet en nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling. Dette høringssvaret vil omfatte de deler av planen hvor vi anser økologisk landbruk kan bidra positivt.

Ønsket om å utvikle et bærekraftig landbruk er den felles, internasjonale drivkraften bak økologisk landbruk over hele verden. Globale og langsiktige perspektiv kjennetegner en slik jordbruksmetode. Ressursene i matproduksjonen må sirkulere i mest mulig helhetlige kretsløp. En bevisst "føre var"-holdning vil gjøre det mulig å drive et økologisk forsvarlig landbruk også for kommende generasjoner. Utvikling av økologisk landbruk vil således være i tråd med handlingsprinsippene som Regjeringen bygger på i sitt arbeid for bærekraftig utvikling.

Det er positivt at Regjeringen holder fast ved sitt mål om 10% økologisk jordbruksareal innen 2010, og at målet følges opp med virkemidler rettet mot hele verdikjeden (Pkt 1.5.4.). Norsk senter for økologisk landbruk mener at økologisk landbruk kan bidra til en bærekraftig utvikling både direkte og som referanselandbruk for det vanlige landbruket.

I høringsbrevet fra Finansdepartementet nevnes klimagassutslipp, miljøgifter og bevaring av biologisk mangfold som de største miljøutfordringene. Det er vitenskapelig dokumentert at økologisk landbruk kan bidra med løsninger innen alle disse tre områdene.

Klimagassutslipp er bla. knyttet til totalt energiforbruk. Flere sammenlignende undersøkelser viser at det forbrukes mindre energi per produsert enhet i økologisk drift i forhold til konvensjonell drift. Energiforbruk knyttet til framstilling og transport av kunstgjødsel og kjemiske sprøytemidler utgjør hovedandelen av denne forskjellen. Salpetersyrefabrikken ved Hydro Agri Porsgrunn står f.eks for 25 % av samla utslipp av lystgass i Norge. (SFT 2002)

6630 TINGVOLL

Telefon: 71 53 20 00 • Telefaks: 71 53 20 01
e-mail:norsok@norsok.no • Internett: www.norsok.no
Bankgiro:4050 05 23745 Foretaksreg: NO 969 840 383 MVA

I lys av den negative trenden med stadig økt samlet bruk av **kjemikalier** (pkt 2.2) bidrar økologisk landbruk positivt ved at kjemiske sprøytemidler ikke tillates brukt. Dette bidrar til å minske den totale belastningen av kjemikalier. Likeledes vil faren for ulykker og punktutslipp knyttet til slike midler bortfalle og faren for kjemikalierester i økologiske produkter er tilnærmet 0.

I skissen til nasjonal handlingsplan foreslår regjeringen å arbeide med å redusere **overgjødning** med bla. nitrogen og fosfor til havområdene utenfor Sør-Norge. Vanlig landbruket er en viktig kilde til slik overgjødning. I økologisk landbruk er næringstilgangen begrenset, og produsentene er avhengig av god næringshusholdning. Potensialet for utslipp av nitrogen og fosfor til vann er dermed vesentlig mindre enn i vanlig landbruk, noe også beregninger av næringsregnskap på gardsnivå viser.

En viktig del av det **biologiske mangfoldet**, ikke minst mange arter som er truet av menneskelige inngrep, er knyttet til kulturlandskapet. Det er dokumentert at fravær av kunstgjødning og kjemiske sprøytemidler i økologisk landbruk bidrar til at levemulighetene for fugler, insekter, edderkopper, planter, sopper og andre organismer opprettholdes i større grad. Undersøkelser i Norge og andre land viser tydelig at slike driftsmidler reduserer det biologiske mangfoldet, både ved direkte og indirekte virkninger. Et bredere innslag av husdyr i økologisk drift gir også mulighet til et mer allsidig vekstskifte og dermed større biologisk mangfold.

I forbindelse med arbeidet med Nasjonal Agenda 21 ønsker Norsk senter for økologisk landbruk å sette fokus på økologisk landbruk. Som det går fram av den korte oversikten over, bør økologisk landbruk og prosjekter knyttet til dette inngå som en naturlig del i oppfølgingen av handlingsplanen.

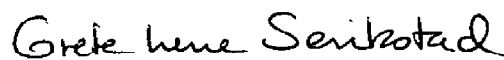
Det er positivt at det legges så stor vekt på opplæring av skoleelever (Pkt. 1.6.5). Her er det viktig å fokusere på konkret handling og positive løsninger, i tillegg til f.eks overvåking av negative utslag av menneskelig aktivitet. Økologiske skolehager, arbeidsuker på økologiske gardar, bruk av økologiske produkter i skolekantina og på skolekjøkkenet er eksempler på hvordan økologisk landbruk kan benyttes i opplæringen.

Norsk senter for økologisk landbruk er positiv til å medvirke til gjennomføring av Nasjonal Agenda 21 og vil gjerne bidra med innspill, ideer og konkret innsats i arbeidet for ei bærekraftig utvikling i Norge.

Norsk senter for økologisk landbruk ønsker Regjeringen lykke til med dette viktige arbeidet.

For
Norsk senter for økologisk landbruk

Einar Lund
daglig leder

Grete Lene Serikstad
fagkonsulent